

Laadukasta opetusta kaikille jokaisessa oppiaineessa?

RIITTA MIKKOLA

Olin marraskuussa oppilaiden kanssa Erasmus-vaihdossa Ranskassa. Osallistuimme ensimmäisen maailmansodan muistojuhlaan ja kävimme ensimmäisen maailmansodan museossa. Museon vitriineissä tuotiin hyvin esille ranskalaisten revanssinhalu vuoden 1871 tappion jälkeen: *“Oublier... Jamais!”* Jo lapsille opetettiin, ettei koskaan saa unohtaa, kuinka ranskalaisia on kohdeltu kaltoin. Koulussa oli jopa jonkin aikaa oppiaineena isänmaallinen kasvatusta, jossa opiskeltiin sotilastaitoja.

Yksi sekä Suomessa että Venäjällä koulua käynyt oppilas totesi, että 1900-luvun alku Ranskassa vaikuttaa ihmehen samanlaiselta kuin nyky-Venäjä. Ei mitään uutta auringon alla – militaristinen propaganda on voimissaan.

Propaganda toimii parhaiten, kun sitä ei tiedosta. Kaikki ne asiat, joita emme kyseenalaista, ovat alttiita väärinkäytöksille. Kun propaganda tiedostetaan, siitä tulee tehotonta ja usein naurettavaa.

Heikki Aittokoski kauhisteli Helsingin Sanomissa (17.11.2024) suomettumisen ajan suomalaisia historian oppikirjoja. Samoja oppikirjoja itse lukeneena en osaa kauhistella. Oppikirjassa vuodelta 1976 kerrottiin Neuvostoliitosta: *“Vuoden 1936 perustuslaki takaa kaikille kansalaisille laajat sosiaaliset, poliittiset ja henkilökohtaiset oikeudet. Perustuslaki takaa oman-tunnon-, sanan-, paino- ja kokoontumisvapauden.”*

Niinpä niin. Kirjassa luki niin, mutta luuliko joku, että tämä on totta? Leningradin turistit kauppasivat sukkahousuja. Moskovassa käyneet tiesivät, että opas puhuu mitä puhuu mutta kaupassa ei ole mitään (paitsi jono kaupan edessä). Tuon ajan vitsit kertoivat totuuden: *“Mosse kiihtyy alamäessä ja kuljettaja ylämäessä. Volga vie perille, taksi tuo takaisin.”*

Samalla viikolla sain viestin koti-Suomesta, jossa kotikaupungissani suunnitellaan koulutusta opettajille. Yksi koulutuksen teema on *“Miten jokaisessa*

“Kun propaganda tiedostetaan, siitä tulee tehotonta ja usein naurettavaa.”

oppiaineessa voidaan opettaa laadukkaasti kaikkia?”. Luin tekstin enkä tiennyt, pitäisikö itkeä vai nauraa. Vastaushan on: *“Ei mitenkään.”* Samoin kuin kommunismi ei tavoittanut utopistista ihanneyhteiskuntaa, emme mekään sitä saavuta, vaikka toki pyrimme siihen.

Kysynkin siis: kannattaako vuoden 2024 demokraattisessa Suomessa viljellä propagandalta kuulostavia tavoitteita, joissa kaikki onnistuu aina, kaikkialla, kaikilta ja mitä niitä sanoja vielä onkaan? Vai olisiko fiksumpaa lähentää todellisuutta ja tavoitteita ja myöntää, että aina on hävikkiä mutta yritämme kyllä parhaamme?

Näillä sanoilla toivotan kaikille intoa loppuvuoteen ja hyvää, levollista ja sopivasti inspiroivaa joululomaa! ■

Kirjoittaja on Kleion päätoimittaja.